

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

2. An si quis audiat Missam sine interna attentione, satisfaciat praecepto Eccelsiae? Ex quo infertur, satisfacere eum praecepto Eccelsiae de audiendo Sacro, qui tempore Sacri legit Horas Canonicas, ad ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Nolo consecrare, virtuale habuerunt intentionem consecrandi. Iuxta fundamenta verò Sancij, illi solum tenentur, & præcipiuntur proferre verba consecrationis attentè & deuotè, non autem præcipiuntur ut proferant cum intentione aliqua actuali volendi consecrare, aut satisfaciendi præcepto obliganti ad consecrandum, & ideo irrationabiliter scrupulis exerceantur. Ita ille.

3. Vnde ex his patet, sufficere tantum audire Missam, & recitare officium, non autem necesse est habere intentionem implendi huiusmodi præcepta, & dum quis non habet intentionem expressam non adimplendi præceptum, habet virtuale implendi. Repellantur igitur anxietates à scrupulosis, qui Domini iugum trahere, durum, & difficile reddunt. Imò ego puro, vt alibi etiam notauimus, satisfacere præcepto, qui vult Missam audire, vel recitare Officium, cum voluntate expressa non adimplendi præceptum recitationis Officij, & audiendi Missam, nec opus esse mutare animum in tempore habili, & applicate pro adimplendo præcepto Missam illam auditam, & officium recitatum. Ita contra Aragonium in 2. 2. quæst. 83. art. 13. Lessium lib. 2. cap. 37. dub. n. 59. Suarez in 3. part. tom. 3. disput. 88. sect. 3. Azorium tom. 1. lib. 7. cap. 2. quæst. 6. & alios, docet Sanchez, & Vasquez, quos citat, & sequitur Fagundez præc. 1. lib. 2. cap. 87. n. 14.

Alibi in 10. 3. tr. 6. Ref. 46. Et idè, & infra Ref. 5. Verum, cursum ad mediū, v. c. Quod etiā, & in tom. 8. tr. 4. lege doctrinam Ref. 49.

ANTIO
Opera
Tom. 10
E III

RESOL. II.

An si quis audiat Missam sine interna attentione satisfaciatur præcepto Ecclesie?
Ex quo inferitur satisfacere eum præcepto Ecclesie de audiendo Sacro, qui tempore Sacri legit Horas canonicas, ad quas obligatur?
Et notatur, quod qui audit integram Missam, si simul duas partes duorum Sacerdotum audit, etiam satisfacere præcepto audiendi Missam? Ex part. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 107.

Quæ nunc inueniuntur in tom. 3. tr. 6. Ref. 47. & in Ref. 48. & in tom. 8. tr. 4. Ref. 48. §. 1 per totum, & infra in Ref. 4. cursum in quinque primis eius lin. addito Dica- stillo.

§. 1. Negatiua sententia est probabilior & consensuenda, sed affirmatiuam probabilem esse ego ipse docui cum Coninch & Layman in part. 1. tract. de Horis canon. resol. 2. quibus nunc addo Syluestrum ver. Missa 11. num. 6. vbi sic ait, Licet Missa sit deuotè audienda interius & exterius, interior tamen deuotio quæ in attentione consistit, non cadit sub humano præcepto, iuxta ea. quæ dicta sunt supra ver. Hora. §. 11. exterior autem cadere potest, & videtur quod cadat illa deuotio quæ de se est necessaria ad auditionem quæ cadit sub præcepto, cum qua non stat illa distractio, qua aliqui pro notabili parte Missæ nugantur cum socio. Ita Syluester, Caluistatum decus, & hanc sententiam probabilem esse præter Coninch, & Layman ex Societate Iesv, docet etiam nouissimè Io. Præpositus in 3. part. D. Thom. quæst. 83. art. 6. dub. 5. num. 225. vbi sic asserit. Non est improbable quod censent aliqui, per se loquendo, in auditione Missæ interiorem attentionem non requiri, sed sufficere moralem externam præsentiam, qua aliquis saltem confasè initio velit se præsentem Sacro sistere ad Deum colendum, quia talis moralis præsentia orta ex hac, vel simili voluntate, est obiectiuè Dei cultus, & ratione illius aliqui sufficienter dicitur moraliter Sacro interesse, & Sacrum audire. Vnde is, qui magna parte Sacri interius voluntariè distraheretur, non videretur mortaliter peccare, si nihil exterius ageret incompensabile præsentia morali descriptæ. Hæc Præpositus, qui respondet ad argumentum quod aliqui contra supradictâ doctrinam posset adducere. Vnde non est

audiendus Turrianus, qui nouissimè in centuria Theologicis centur. 4. dub. 28. asserit hanc sententiam esse improbabilem & perniciosam, nam non solum tanquam probabilem hanc opinionem amplecti debent vt visum est, plures Doctores, etiam Societas Iesv, sed ex ipsamet Societate nouissimè hanc sententiam absolue tenet P. Galpar Hurtado tract. de Sacram. tom. 2. de sacrificio Missæ, disp. 5. diff. 2. & ex Dominicana familia ita visum est doctissimo Syluestro.

2. Ex his inferitur contra Syluest. vbi supra, quæst. vlt. Angelum ver. feria num. 46. Armillam ver. Missa, num. 39. & alios, satisfacere eum præcepto Ecclesie de audiendo Sacro, qui tempore Sacri legit Horas canonicas, ad quas obligatur, quia id non impedit externam moralem præsentiam necessariam auditioni Sacri.

3. Nota etiam cum Hurtado loco citato, diff. 2. tr. 1. ex Bonacina, quod qui audit integram Missam, & audiendo simul duas partes Missarum duorum Sacerdotum, etiam satisfacere præcepto audiendi Missam, sed hoc aliqui non admittunt.

RESOL. III.

An qui voluntariè sine attentione interna audiat Missam teneatur discenda illam iterum audire?
Idem videtur potestatem de recitatione Officij diuini?
Ex part. 10. tr. 15. & Misc. Ref. 2.

§. 1. Secundum sententiam probabilem, quam alibi habet Cardinalis Lugo, & alius doctissimus, hæc difficultas habet apud nos locum, nam potestatem attentionem internam non esse præceptam ab Ecclesia in auditione Missæ, sed stando in opinione contraria ad eam propositum affirmatiuè respondendum esse docet Dicastillus de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 5. dub. 9. num. 120. vbi sic ait, Ad præceptum etiam est id quod Coninch. supra, & alij nouissimè Auctores significant in fauorem nostre sententia de interna non necessaria præcisè attentione interna, nisi tantum eâ attentionem nullo modo esse præceptam ab Ecclesia, quia si esset materia quantitatis voluntariè, sine aduertentia, attentio delect, ad hoc suppleri deberet per attentionem nouam in alia Missa audita. Quod tamen etiam illi, qui contra nos sentiunt, negant, esse necessarium. Probatur itaque, quia, quia sic distractus verè non exhiberet actum præceptum, scilicet internam illam attentionem. Quod autem hæc omisso attentionis sit inuoluntaria, si quis scit quidem ad excusandum à peccato eum qui tunc non attendit, non tamen sufficit vt præceptum excusetur impletum perinde atque qui incipere audire Sacrum, & statim etiam per totum Sacrum periret, taret dormiendo, inuoluntariè tamen, & non ex malitia, excusaretur quidem à peccato, non tamen implet præceptum, sed perinde teneretur aliud Sacrum audire atque si voluntariè dormiret: cuius non est alia ratio, nisi quia non exhibuit materiam præcepti. Ergo si eodem modo præcipitur attentio interna, que assistentia externa, quamvis quis inuoluntariè distractus non adhibeat attentionem, & non peccet, simul tamen non exhibet materiam præcepti, quia non implet præceptum. Quod etiam clarissimè patet in casu, quo quis (vt fieri potest) incipiat audire Sacrum, & inuoluntariè, seu non aduertens variis cogitationibus occupatus à loco Missæ discedat, tunc quidem non peccat discedendo, sed non implet præceptum. Ergo pari ratione si præceptum Missæ extendatur non solum ad assistentiam corporis, sed etiam ad assistentiam animi per attentionem,